

GORENJE.

Političen in gospodarski list.

Vabilo na naročbo. „GORENJE“ stane za celo leto samo 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Naroča se list lahko vsak dan, in naj se naročnina izvoli poslati upravnistvu.

Nazaj v cerkev!

IV.

Ko so se začele in večkrat ponavljale v zadnjih letih v Belgiji, Španiji in na Francoskem velike protiklerikalne demonstracije in izgredi delavcev ter drugega od klerikalcev zatiranega ljudstva, pisalo in govorilo se je po vsem svetu o teh dogodkih in tako ti tudi Vatikanu niso več mogli ostati neznani. Največji boji med klerikalci in narodom pa se zdaj dovršujejo s popolno zmago narodovo na Francoskem, kjer so imeli klerikalci velikansko moč v raznoterih zavodih in samostanih, v katerih se je redilo tisoče in tisoče redovnikov ter redovnic, menihov in jezuitov na troške ljudskih žuljev in so si povrhu še nakopičili ogromno premoženje na škodo ljudstva, ki je vsled tega hiralo in propadalo.

V samostanih in klerikalnih zavodih na Francoskem so se pečali tudi s trgovinami in raznimi kupčijami, ki so donasale pobožnim kramarjem lepe dobičke. Nadalje je bilo po teh klerikalnih brlogih premnogo šol in vsakovrstnih učnih zavodov, kjer pa se mladina ni naučila nič dobrega, ampak so jo zastrupljali z ostudnim klerikalizmom in hujskali proti državnim postavam. Na dan so tudi vedno pogostejše prihajale iz samostanskih in redovniških šol grozne vesti o nezaslišanih svinjarijah in oskrumbah, ki so jih počenjali nekateri pobožni kateheti in drugi katoliški učitelji na nedolžnih otrocih ženskega in moškega spola. Vsa taka farska hudodelstva in lumparije so se obravnavale pred sodišči in so bili dotični krivci kaznovani po zasluženju.

Lahko si je misliti, kako je bilo ogorčeno in razburjeno ljudstvo na Francoskem nad takimi, vedno se ponavljajočimi klerikalnimi škandali, ki so kazali svetu v vsej nagoti propalost in sprijenost klerikalne družbe. Večkrat se je prigodilo, da je razkačeno ljudstvo napadlo kak samostan ali kako drugo klerikalno poslopje in se je moglo le z oboroženo silo vojaštva, redarstva in orožništva ubraniti, da ni vdrlo v notranje prostore in potolklo vse, kar bi mu tam prišlo pod maščujoče roke. Nazadnje pa je tudi francoska vlada sama uvidela, da

bode moral francoski narod popolnoma propasti, ako se v kratkem s silo ne stere glava vse razdirajočemu in uničujočemu klerikalnemu zmaju. In sklenilo se je v državni zbornici z veliko večino poslaniskih glasov, da se morajo vsi nepotrebni samostani in klerikalni redovi na Francoskem razpustiti, v njih nagromadeno, z nepoštenimi sredstvi pridobljeno premoženje pa zapleniti v korist ljudstva in države. Ta sklep je postal postava in postava se je izvršila kakor se je zahtevalo v njej.

Prebivalci nekaterih samostanov in redov so sami zapustili svoja topla gnezda, po nekaterih krajih pa so jezuitje in drugi taki ljudski zajedalci nahujskali nerazsodno ljudstvo zoper vlado, ga zbrali okrog sebe in se z njegovo pomočjo uprli postavi. Ali vojaštvo je povsod hitro napravilo red in s silo izpraznilo samostansko zidovje.

To se je zgodilo še za časa vladanja prejšnjega papeža Leona XIII. V vseh klerikalnih krogih križem sveta je takrat nastal velik hrup in vrišč proti francoski vladi in tudi pri nas se je takrat mnogo pisalo v klerikalnih listih in vpilo s prižnic, kake grozne krivice in preganjanja morajo trpeti francoski menihi in redovniki. Razglašalo se jih je za mučenike sv. vere in Bog ve, kaj se vse se je lažalo njim v prid našemu vernemu in nevednemu ljudstvu, a resnice in pravih vzrokov o nastanku zapiranja samostanov na Francoskem se temu našemu dobremu ljudstvu seveda ni povedalo. Tam v Rimu v Vatikanu pa so bili kar lepo tiho ter so molče sprejeli ta silni udarec s Francoskega in še lepo svetovali so francoski duhovščini, da naj bo mirna in naj se udano pokori postavi. Vedeli so, zakaj so tako ravnali: bili so si v svesti, da so francoski menihi in redovniki sami si nakopali jezo ljudstva in vlade le s svojim samopašnim, nečistim in nekrščanskim življenjem in da je močno pripomogel k takemu življenju po samostanih in klerikalnih zavodih iz Vatikana izišli ukaz: „Ven iz zakristije!“ Bič, ki so ga rimski klerikalci spletki s tem ukazom za katoliške narode, je torej udaril nazaj po klerikalcih in hudo zadel tudi svoje izumitelje v Rimu!

Gospodom abiturijentom pa tudi drugim.

(Dopis.)

V kratkem Vam bode zapustiti srednjo šolo, kraj teoretične naobrazbe, prisi bodete, v kolikor Vam dopuščajo vnanje razmere, na visoke šole, kjer se Vam obenem s strokovno izobrazbo nudi prilika vstopiti v šolo življenja.

Naše politične razmere, kakor tudi odnosa med slovenskimi visokčolci sigurno niso ostali brez vpliva na Vaše vrste, in dasi se zavedamo, da je večina Vas vsled osebnih konkluzij in morda tudi vsled napačnih informacij in deloma tudi vsled ne prav poštene agitacije, tuja našemu društvu, obračamo se vendar s tem pozivom do Vas, ker Vam ne smejo ostati tuji naši ideali in naši smotri, in ker upamo, da se ni ugasnila zadnja iskrica ljubezni do svobode, ki je neobhodno potrebna za razvitek posameznim in je edina realna podlaga razvitku kulture vsakega naroda.

Svobodni duševni razvitek posameznika je predpogoj napredku družbe, dovoljna občna izobrazba predpogoj samozvesti, ki se pri velikih skupinah, sorodnih si po jeziku, čustvovanju in intelektu, pjavlja tudi v narodni zavednosti. Slovenskemu narodu je torej neobhodno potreba neodvisne izobrazbe, ako se naj taisti narod čuti kot enoto, in pred vsem širšemu ljudstvu, ako se naj taisto zaveda svojega pokoljenja in naj zna ceniti tako svojo osebnost, kakor vrednost slovenskega jezika. — Glavna ovira svobodnega individualnega razvitka, samozvesti in dalje narodne zavednosti pa je zistem, ki ima edini namen zaslužiti si človeški duh v svoj materijelni prid, ki perhorecira narodni čut kot sebi škodljiv, zistem, ki ga pri nas izvaja katoliška cerkev po svojih maziljenih in nemaziljenih služabnikih, zistem, ki je gnjusen vsled svojih egoističnih ciljev. — Na drugi strani pa je edinole pravilno razumevanje življenja, njega bistva in smotra ter ublaževanje človeku prirojenih nagonov po izobrazbi zmožno vzbuditi medsebojno spoštovanje in ljubezen, iz katerih vsklije požrtvovalnost in nesebično socijalno delo. Omenjeni zistem pa donša nestrpnost in sovraštvo ter vzbuja umetno strasti, ki se najbolj pojavljajo v verski intoleranci, ter trosi najneverjetnejše razlage o bistvu in smotru življenja, da si ohrani svojo nepravilno in kruto vlado. Vredno se nam zdi, vedno in vedno povdarjati, da je le oni narod, ki se zaveda svoje narodnosti vsled zadostne občne izobrazbe sposoben varovati svoj specifičen značaj in edino pristopen napredku kulture in znanosti. Kulturen narod se zaveda svoje eksistence in svoje vrednosti in je zmožen ubra-

niti se potujčevanja, narod pa, ki pričakuje od misticizma svojo rešitev, nima ne moči, ne volje, prisvojiti si uspehov občnega napredka, najvspešnejšega orožja proti poskusom potujčevanja.

Slovensko ljudstvo, kakršno je dandanes, po večini zapeljano na napačna pota, tičoe se v globoki nevednosti, o najvažnejših problemih in življenjskih vprašanjih brezprimerno zlobno-neumno »poučeno«, privajeno hlapčevstvu in odvisnosti od svojih verskih učiteljev, dejansko nima moči ubraniti se navala tujcev. — Vse te nevednosti, te duševne inferioritete pa je kriv zgoraj omenjeni zistem, ki ga izvaja katoliška cerkev že od začetka svoje posvetne vlade. Resnično je, da je v prvi vrsti poklicana inteligenca braniti narodne svetinje, voditi narod po potih, ki peljejo do blagostanja, ter posvetiti svoje zmožnosti in izkušnje blagru ljudstva, ravnotako pa je resnično, da tega ne more izvajati, ako ji ono ne zaupa, ker je ne razume. Harmonično in uspešno delovanje je le mogoče, ako si ljudstvo po svoji volji, po svojem razumu izvoli zastopnike in voditelje, kar pa je zopet le mogoče, ako je taisto duševno neodvisno in izobraženo toliko, da loči škodljivo od koristnega. Vsak pošten Slovenec želi, da se naš narod vsestransko razvija, ojači in pripravi za bodočnost, ko bodejo navali tujih narodov zahtevali najresnejšega odpora. — Vse naše stremljenje naj gre nato, da se odstranijo iz javnega življenja predvsem oni, ki zavirajo kulturo, oziroma pokončujejo, kar je donesla blagra. Vsestranski napredek našega naroda je naš cilj in v dosego cilja, uničevanje klerikalnega sistema naše glavno neizogibno sredstvo. Načini, kako zrušiti to starodavno, a v bistvu puhlo organizacijo so lahko različni, ne smejo si pa nasprotovati in drug drugega pobijati.

Konec prih.

V Kranju, 28. maja.

Is delegacij. Sedaj se že nekoliko ve, kdo bo glasovol v delegaciji za stomilijonske vojne zahteve. Pri nemških strankah se bodo glasovi zelo cepili. Proti zahtevi bodo glasovali delegatje nemške ljudske stranke in Vsenemci dr. Schalk, za predlogo pa bodo glasovali krščansko-socijalni in klerikalni delegatje,

PODLISTEK.

Žreb naj odloči!

Osnovna slika z macedonskega bojišča.

Dalje.

V.

Ko je Dobrilka, prebudivša in predramivša se iz nezavednosti v turškem vojaškem šotoru, v mislih še enkrat tako preživela grozne dogodke zadnjega dne in zadnjega večera v njeni rojstni vasi, začela je premišljevat o osodi svojih sorodnikov in onih bolgarskih sovaščanov, ki so morda ušli strašni smrti pod turškimi noži in meči ali pa, ki so jim Turki prizanesli življenje, da jih odpeljejo s seboj v sužnost. Med te slednje nesrečneže spada tudi ona in kaj se zgodi z njo, kaj jo čaka med turškimi častniki? Gotovo jo nameravajo oddati v harem kakega turškega oblastneža ali pa jo drago prodati kakemu bogatemu in imenitnemu Turku. O Bog, o Bog, zakaj še živi, zakaj mora čakati na tako sramoto in srčno muko! Morda pa jo bode dobri in usmiljeni Bog še rešil med potom do turškega mesta ter ji zopet dal prostost? Do časa, ko hočejo Turki zapečatiti njeno bodočnost s svojo nečloveško nakano, bo preteklo vsekako še več dni in do takrat se ji bode že ponudila kaka priložnost, da se bode srečno izmuznila iz turške pasti!

Ta nada jo je nekoliko potolažila in umirila, a misli so ji zopet ušle nazaj v njeno nesrečno rojstno vas, in znova sta ji zadivjala v srcu bol in obup. Vse bolgarske hiše so prazne in zapuščene, Turki se naselijo vanje, se polaste bolgarske živine, polja in drugih vrednosti; iz

vasi bodo za vselej iztrebljeni prvotni bolgarski prebivalci! Koliko Bolgarov in Bolgark je poklanih in pomorjenih na najstrašnejše in najostudnejše načine; kolikor pa jih je ubežalo, so se razkropili na vse strani in v kratkem morda še te pokosi turška mrtvaška kosa v kakem drugem kraju! Uboge lepe in mlade deklice, Dobrilkine tovarišice! Čaka jih še žalostnejša osoda kakor je zadela one vaške prebivalce, ki so že prestali bolečine in težave tega sveta. Pohotni turški vojaki jih bodo vlačili s seboj, jih oskrnjevali in se nesramno zabavali z njimi, nazadnje pa tiste, ki ne bodo med potom pomrle nasilne in bedne smrti, v mestih prodali v turške hareme.

In kaj se je zgodilo z Dobrilkinim domom, kaj z njenimi starši, bratoma, ženinom Svojanom in drugimi domačimi in kako je ona prišla iz varnega stolpa v roke turških častnikov? Vse to ji je bila zagonetka, ki ji je delala veliko skrbi in strahu. Njen ljubi dom je najbrž že ves oropan in razdejan, oče in drugi, ki so v njem odbijali turški napad, so se morda rešili smrti skozi podzemeljski hodnik, ali pa so bili morda med bojem ranjeni, umorjeni, med begom zasačeni ali so prišli ob življenje vsled kake druge nezgode. In kje so sedaj njeni branitelji, njen Svojan, mati, brat in drugi, ki je bila z njimi skrita v stolpu? Od spodaj skozi vrata Turki skoro gotovo niso mogli vdreti v stolp, ampak so najbrž kako ugodno priliko, prevaro ali pa kako neopreznost oblegancev uporabili, se po lestvicah splazili v stolp od zgoraj skozi line pri zvonovih, Dobrilko ugrabili in odvedli s seboj, ko je bila še nezavestna, druge, ki so bili z njo, pa

med njimi seveda tudi dr. Šušteršič. Izmed slovanskih delegatov se bodo uprli nezaslišanim zahtevam edicole Čehi.

Velika naročila torpedov. Z Reke poročajo, da so tam razne vlade naročile najmoderneje, šest ali več metrov dolge torpede, in sicer je naročila Avstrija 120, Rusija 100, Italija 50 in Francija 130 komadov.

Spor med Vatikanom in Francijo. Francoski poslanik pri Vatikanu Nisard je odpoklican iz Rima ter je že dospel v Pariz. Povod temu je protestna nota papeževa proti potovanju predsednika francoske republike, Loubeta, v Rim. Diplomatične zveze vseeno še niso pretrgane, ker opravlja posle poslaništva v Rimu tajnik istega Ballero. Tudi papežev nuncij Lorenzelli je še vedno v Parizu.

Iz Macedonije. Ruskega poslanika Sinovjeva je dne 22. t. m. sprejel turški sultan v avdijenci. Dasi se je avdijenca tikala le predstoječega poslanikovega dopusta, je Sinovjev vendarle uporabil to priliko ter sultanu znova priporočal popolno izvedbo reform o Macedoniji.

Volitev predsednika severoameriškega. Dognano je, da postavijo republikanci zopet Roosevelta kot kandidata za predsedništvo. Kakor se poroča iz Washingtona, je Rooseveltu že zagotovljenih 742 glasov, in toliko jih potrebuje, da se postavi za republikanskega kandidata. 708 delegatov je bilo sploh izvoljenih že pod pogojem, da glasujejo za Roosevelta, pa tudi izmed ostalih 218 delegatov se izreče večina za Roosevelta.

Dopisi.

Iz kranjske okolice. V starih časih je znal malo-kdo pisati, pa so vendar popisali modre sodbe Salomonove. Tudi jaz sem zvedel o dveh Salomonih, in škoda bi bila, da bi se njuna modrost kar pozabila. — V Naklem so ljudje, dobri in slabi. Tudi šolo imajo, in lepo število otrok hodi vanjo. Od začetka šolskega leta pa do Velike noči ni bil pód v šoli pomit. Veliki teden je tedaj g. voditelj šole naročil neki ženi, da je pód pomila (ali poribala). Ker je g. župan bil takrat predsednik krajnega šolskega sveta, je šla k njemu po plačilo. Oče župan pa, dasi je prejšnje leto plačal brez ugovora, se je letos salomonsko odrezal: «Kdor ti je naročil, da ribaj, tisti

pomorili! Mogoče je pa tudi, da so Bolgari z njo sami pobegnili iz stolpa in so bili pri tem begu napadeni. Le to je čudno, da se ona ni tako dolgo prebudila iz omedlevice in da ni nič vedela, kaj se je godilo okrog nje.

Med tem, ko je Dobrilka to premišljevala, so se trije turški častniki polglasno pogovarjali med seboj in pridno praznili kozarce. Govorili so turški jezik, ki pa ga je razumela tudi Dobrilka. A dozdej ni poslušala njih pogovorov, ker je bila preveč zatopljená vase in v svoje misli. Toda, ko bi jih bila poslušala, izvedela bi marsikaj, kar si ni mogla sama razložiti in razjasniti. Ali nič dobrega, nič tolažilnega bi ne bila izvedela, zato je bilo zanj še boljše, da so ji tako ostali nekateri grozni dogodki iz njene rojstne vasi, z njenega doma in iz cerkvenega stolpa še neznani!

Naenkrat zasliši Dobrilka imenovati svoje ime in ime svojega očeta. Vsa se strese pri tem in zopet zasučé glavo proti častnikom. Zdaj tudi spozna v njih one tri turške častnike, ki jih je videla v hiši svojega očeta pri preiskavi za orožjem. Spomni se vnovič njih žarečih in poželjivih pogledov ter hudo jo zaboli in speče v srcu; vendar se ojunači ter zbere svoje duševne moči, da pazno posluša nadaljni razgovor častnikov.

«Pozno je že, utrujen in zaspan sem, čas bi bilo iti k počitku! Ne smemo pa pozabiti lepe ujetnice, da nam ne uide; ali jo denemo pod stražo? In kam jo pošljemo jutri?» Tako vpraša mlajši častnik in se zravna na sedežu kakor bi mislil vstati.

Konec prih.

naj ti tudi plača! Po tej logiki bi morali šolski voditelji vse, kar naruče za šolo, izpričevala, zapisnike i. t. d., vse tudi sami plačati. Ali pa misli g. župan, da naj se pód v šoli kar z motiko postrže (kakor morda on svoj hlev)? Pregovor pravi: «Gliha vkup striha.» — Od župana pridemo do enakega, toda «višjega» gospoda. Lansko leto so napravili v cerkvi nove klopi. Nekaj sedežev je več. G. voditelj šole je šel tedaj k g. župniku in ga je prosil, da bi dal na vsaki strani po en sedež za učiteljsko osebje. G. župnik odkima, da ne. G. vodja šole omeni, da imajo po večjih krajih učitelji v cerkvi svoje sedeže. Prečastiti in preblagi gospod župnik reče: «Tukaj pa dozdej tega ni blo, pa tudi zljaj ne bo!» Potem pa še po judovsko dostavi: «K dražbi pridite!» — O Salomon! G. župnik bi bil lahko dal kak sedež v cerkvi in zadovoljen naj bi bil, da ima g. učitelja, ki ga prosi za kaj tacega. Toda g. Jaka Glihtisti ostane vedno listi. Prihodnjic še kaj. Popotnik.

Iz Selc. Že dolgo časa je, kar nismo pisali o naši učiteljici Emici. Mislili smo, da se bo kaj poboljšala, a varali smo se. Lansko leto je hrepenela le po lažnivem Janezu in se shajala z njim pri Kramarju, seveda kriva je bila sv. Neža, — mi pa dvomimo, kajti sv. Neža nima z Janezom opraviti ničesar. Šla je z njim na neki bližnji hrib Bleguš. Ko je bil pa zadnjič tukaj lažnivi Janez, je bila naša Ema taka nenavadno vesela in razburjena, da si stvari nismo mogli tolmačiti. A boginja Fortuna nam je bila tudi to pot mila, precej smo bili na jasnem, kaj se za Eminimi kulisami, seveda sedanjosti godi. Janez je bil tu. Okus ima pa še vedno slab. Mislili smo, da bo v Cerkljah pozabil na Emo. Sedaj se shaja redno v kapelaniji in župnišču, ker naša Ema ima precej veliko srce — pardon — zato ker je sama nenavadno velika, dobra za astronoma, štela bi zvezde in gledala mrk lune brez dalnogleda, za to pripravljenega. Toraj se ne čudite, če je nje srce primerno njenemu telesu. Še za vsacim mladim kapelančekom je hrepenela, čeravno ima že kakih 30 majev za seboj. Seveda Janez ji je najbolj po volji. Samo sedaj nismo na jasnem, ali hodi v župnišče radi Tomaža ali radi Franceljna. Pravi pa, da hodi v farovž deklet in kuharico nemško učiti. Hm — ali pa morda kar je bolj verjetno: Tomaža pa Franceljna obvestiti, kaj je novega. Vsaj ona znosi tja vse pošte. Kar se pa nemščine tiče, pa mislimo, da naši gospodje znajo dobro slovenski. Ne vemo, ali je Tomaž pozabil, da je škof prepovedal občevati z učiteljicami in se z njimi shajati. Kolikor se spominjamo, škof ni napravil izjeme za selsko župnišče in selsko Emo. Tudi njo zadene bog Amor s svojim lokom, pa če so tudi sami kapelančki. Naša Ema je pa tudi jako skrbna. V kapelanijo zahaja z vzrokom, da gre gledat za perilo dr. Kreka, če ga ima dovolj za počitnice, drugače je treba pisati v Ljubljano. No, mi vemo, da Krek tudi v Ljubljani nič nima, kaj šele tu? Naj mu naredi ona par spodnjih hlač, in teh širokih. Apropos! Lani je dala tudi Janezu 12 žepnih robcev in monograme zanje je naredila sama. Še za drugo naj se v Cerkljah informira, pa mu naj naredi. E, ubogi kapelančki, kdaj se boste vendar smeli ženiti in rešiti s tem marsikako odcveteno — vednega devišstva.

Iz Dražgoš. Na binkostni pondeljek nam je napravilo bralno društvo v Dražgošah lepo veselico. Reči smemo, da kaj takega še ni bilo v Dražgošah. Oba govornika, pevke in pevci, posebno pa igralci so popolnoma storili svojo dolžnost, kar je bilo v njihovi moči. V igri «Eno uro doktor» sta žela posebno priznanje Škrjanec in Ančka. Zlasti zadnja je nastopala tako energično in samozavestno, da smo se kar čudili priprostemu dekletu. Tu se vidi, kaj zmore pridnost in vztrajnost. Omeniti moramo tudi požrtvovalnost Janeza Frakeljna, ki je šel ta dan po težki bolezní prvič od doma, ki je sicer s palico v roki, a vendar izvrstno igral doktorja in govoril slavnostni govor. V petju se je posebno odlikoval Tomaž Megušar s svojim milim tenorjem. S tem seveda nečemo trditi, da so drugi pevci in igralci slabo izvršili svoje naloge. Vsem se je videlo, da so se potrudili. Zato čast jim! Naj ostanejo še nadalje tako vestni in marljivi! Vdeležba je bila kljub skrajno slabemu vremenu nepričakovano mnogoštevilna.

Zlasti člani bralnega društva v Selcih so prišli v velikem številu, pa tudi druge vasi so bile zastopane.

Iz St. Vida pri Ljubljani. (Razstava risarij) učencev obrtno-nadaljevalne šole v St. Vidu pri Ljubljani je bila tudi letos binkoštna praznike, kakor je v navadi že nekaj let. Razstavljenih je bilo iz I. letnika (učitelj A. Arko) 260 listov iz prostoročnega, geometričnega, konstrukcijskega, projekcijskega risanja in elementov iz strokovnega risanja, iz II. letnika (učitelj A. Lenarčič) pa 134 listov (med njimi 24 detajlov) iz strokovnega risanja, in sicer za mizarje, rezbarje, ključarje, kovače, krojače, kleparje, sedlarje, kamnoseke. Zaradi pomikanja prostora pa niso bili razstavljeni vsi narejeni listi, nego jih je bilo dobra tretjina v mapah strokovnjakom na razpolago. Razstavo je obiskalo jako veliko domačega občinstva, ki leto za leto bolj uvideva korist te šole. Došlo pa je v razstavo tudi precej odličnjakov. Strokovnjakov, učiteljev obrtnih sol in sploh gospode iz Ljubljane in drugih krajev. Med drugimi so razstavo počastili s svojim obiskom gg.: deželnovladni svetnik in šol-ski referent Oskar vitez Kaltenegger, deželna šolska nadzornika Fr. Hubad in Fr. Levec, ravnatelj Černivec, deželnosodni svetnik Julij Polec, podpolkovnik Prašnikar, vodja c. kr. okr. glavarstva vladni tajnik Kresé, profesor Sinkovič, profesor Funtek, podobar Vurnik i. t. d. — Ta šola ima razun ljubljanske na c. kr. realki največ učencev izmed vseh v deželi. Vpisalo se je: v pripravljalni tečaj 71 učencev, v I. tečaj 40 učencev, in v II. tečaj 42 učencev, skupaj torej 153 učencev. Koncem leta pa je bilo v pripravljalnem tečaju 63 učencev, v I. tečaju 36 učencev in v II. tečaju 30 učencev, torej vseh 129 učencev. Med temi je bilo 18 prostovoljcev, t. j. takih rokodelskih pomočnikov in deloma že samostojnih obrtnikov, ki po predpisanem dovršenju šole zaradi risanja še hodijo vanjo. S povoljnim uspehom je šola dovršilo 92 učencev, z nepovoljnimi pa 37, ki so skoro vsi iz pripravljalnega tečaja, ker v ta tečaj pridejo učenci iz vseh vetrov in je med njimi tudi nekaj analfabetov. Med 129 učenci je bilo po obrti 7 ključarjev, 3 kleparji, 6 kamnosekov, 3 kovači, 1 kolar, 1 sodar, 2 rezbarja, 92 mizarjev, 1 mesar, 2 sedlarja, 5 krojačev in 6 čevljarjev.

Novičar.

Na Gorenjskem.

Osebnosti. Cesar je podelil okrajnemu zdravniku v Radovljici, Ignaciju Jelovšku, naslov in značaj višjega okrajnega zdravnika. — Okrajni sodniji v Radovljici je prideljen v službovanje sodni pristav Galle. — Namesto za Senožete imenovanega davčnega kontrolorja Alberta Roossa pride v Radovljico davčni pristav Karol Brüfack. — Kadet-aspirant bosn.-herc. polka št. 2 v Bihaču, Lovro Žun, je vsprejet v železn. službo za Brežice.

Bohinjski železniški predor — prevrtan. Dne 20. t. m. so prevrtali zadnji kos tega predora, ki je 6334 metrov dolg. Na severu, v Bohinju, se je vršilo delo s pomočjo električnih vrtalnih strojev, na jugu, Podbrdom, se je pa vrtalo le z rokami; dne 18. t. m. je manjkalo le še 15 metrov. Tega dne so ustavili delo v južnem rovu; vsak dan se je pa vendar znižala debelost Kranjsko in Goriško ločujoče stene, padajoče kos za kosom pod napadi strojev in dinamita od bohinjske strani. Dne 20. t. m. je manjkalo, kakor so kazali inženjerji, le še 5 metrov. Vsled tega so izvrtali izvanredno skoro štiri metre dolgo luknjo, katero so prav dobro nabasali z dinamitom. In res, skala se je odmaknila na nasprotno stran, zveza rovvov je bila dovršena. Plamen tik luknje postavljene svetilke se je nagnil; precejšnji preprih vlada od severa na jug. Navdušenje vseh navzočih, ki so se dolga leta borili s trdo skalo, je bilo veliko. Konec je truda, ker je delo dovršeno, in sicer z veliko natančnostjo. Delavci so okrasili vrtalne stroje in jih privlekli v splošnem veselju zopet na dan iz tmine, kjer so se vjedali čez leto v skalo. Okrog treh popoldne so piščalke na lokomotivah oznanjale zeno uro dolgim piskom prevrtanje predora. Ostalo je še, da se prevrtana stena skrči od pet metrov na en; ta zadnji kos pa pade dne 31. t. m., dne velike slavnosti prevrtanja bohinjskega predora, v navzočnosti visokih in

najvišjih gostov. Pot s Kranjskega na Goriško bo prosta — pod zemljo. Pri zadnji, en meter debeli steni bo zapalil dinamično patrono z električnim tokom nadvojvoda Leopold Salvador, ki bo v cesarjevem imenu prisostvoval slavnosti. Za slavnost se vrše velike priprave. V bližini predora so že postavljeni drogovi za zastave in slavoloke. Slavnosti bo prisostvoval tudi železniški minister Wittek, dalje zastopniki raznih oblastij, občin, odposlanci kranjskega in goriskega deželnega odbora. Podjetnik Cecconi je dal napraviti z ozirom na važen dogodek posebne kolajne, ki se razdele med udeležence. Po slovesni otvoritvi predora se popeljejo udeležniki skozi predor iz Podbrda na goriški strani v Bohinjsko Bistrico.

Volitev občinskega odbora občina Sv. Jošt se je vršila dne 4. t. m. Zupanom je bil izvoljen Ivan Papler, posestnik v Zgornji Besnici, občinskima svetovalcema pa Andrej Šink v Spodnji Besnici in Jožef Benedik na Sv. Joštu.

Promet na železnici je bil zadnja dva binkoštna praznika — kakor vsako leto — zelo živahen. Na gorenjski progi (proga Ljubljana-Trbiž) je vozilo binkoštno nedeljo 16 osebnih vlakov, ki so prepeljali 4787 oseb, binkoštni ponedeljek pa 18 osebnih vlakov z 4474 osebami. Kamniški vlaki so prepeljali oba praznika nad 1200 oseb.

Prostovoljno gasilno društvo v Begunjah priredi gledališko predstavo v nedeljo, 29. maja t. l. v salonu g. V. Šturma v Poljčah. Spored: I. «Dve tašči.» Veseloigra v 1 dejanju. II. «Mesalina.» Burka v enem dejanju. Po predstavi prosta zabava. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina: Sedeži I. vrste 1 K, sedeži II. vrste 70 vin., stojišča 40 vin. Čisti dohodek bo za prezidavo gasilnega doma. K obilni udeležbi vabi odbor.

Vojaški nabor se je vršil dne 21. t. m. v Trziču. Na nabor je prišlo 88 mladeničev, od katerih je bilo potrjenih 29. — V Kranju se je vršil dne 24., 25. in 29. t. m. Prvi dan je prišlo na nabor 129 mladeničev, od katerih so potrdili 30, drugi dan so od 127 vzeli 39 mladeničev in tretji dan je bilo od 81 potrjenih 16 mladeničev. — Včeraj, danes in v ponedeljek se vrši vojaški nabor v Radovljici.

Cirkus Fumagali v Škofji Loki. Tukaj se sedaj mudi ta cirkus Varietè. Jutri v nedeljo napravi zadnji dve predstavi, in sicer prvo ob štirih popoldne, drugo ob poldevetih zvečer s popolnoma novim sporedom. Prvikrat se bo predstavljala: Velikanska pripraga z voli. Štirje voli ne morejo z mesta premakniti atleta Quajata. Na koncu vsake predstave bo konična pantomima. — V kratkem času cirkus odpotuje v Kranj. Družba obstoji iz 15 oseb umetnikov in umetnic prve vrste. Ta cirkus nam je znan že iz zadnjih dveh let, zato ga toplo priporočamo.

V Žumrovi restavraciji v Vintgarju imajo — kakor nam poroča očividec — «Südmarkove» žveplenke. Proč z njim!

Novice iz radovljiškega okraja. Na Bledu se je naselil kot zobozdravnik g. dr. Brettl iz Ljubljane v Benedkovi hiši. Tudi na Jesenicah v Schrey-jevi hiši ima svoj zobozdravniški atelje. — Pri slavnosti, ki se bo vršila povodom prevrtanja žel. tunela na Bohinjski Bistrici, bo cesarja zastopal nadvojvoda Leopold Salvador. Tega bo slovesno sprejelo in pozdravilo županstvo iz Bohinjske Bistrice. Pravijo, da bodo te slavnosti veljale okrog 120.000 kron. — Podjetnik Cecconi, ki je prevzel gradnjo tunela z Bohinjske Bistrice na Podbrdo, bo — kakor se govori — zaslužil pri tem delu od 20 milijonov okrog 7 milijonov kron. — Jožef Žerjav, doma iz Celovca, se je učil za trgovskega pomočnika pri g. A. Trevnu, trgovcu na Jesenicah. Dečku ni dišalo biti čisto brez denaja, zato je izmaknil svojemu gospodarju čez 30 kron denarja in več drugih stvari. Izročili so ga kranjskogorskem sodišču.

V pijanosti utonil. J. Drmota, strojarski pomočnik v Trziču, ki je bil pijanosti zelo udan, se je dne 21. t. m. zopet navlekel sladkega jeruža. Drugi dan so ga našli v precej narasli Bistrici mrtvega.

Prodajo «Gorenjca» je prevzela z današnjo številko gospa Marija Ažman, trafika v Kamniku.

Škofjeloški občinski svet je imel danes v soboto 28. t. m. ob 5. uri popoldne svojo sejo. Na dnevnem redu je bilo: 1. Prošnja Rosine Daneu za dovolitev točenja vina, pive i. t. d. v Kamenitniku. 2. Poročilo gospodarskega odseka o pomnožitvi električnih žarnic. 3. Poročilo županstva o preložitvi mestne tehcnice. Podrobnejše poročilo moremo torej priobčiti šele v prih. številki.

II. promenadni koncert tukajšnje meščanske godbe se vrši jutri v nedeljo ob poldvanajstih dopoldne na glavnem trgu. Spored: 1.) Koračnica; 2.) Wlassak: Zlata Praga, overtura; 3.) Ziehrer: Pustna deca. v alčci; 4.) Verdi: Finale iz opere «Aida»; 5.) Wlassak: Vijolica, polka franc.; 6.) Koračnica. — V mesecu juniju se bodo vršili promenadni koncerti vsako drugo soboto, počenši s 4. junijem. — V četrtek (na praznik sv. rešnjega telesa) bo koncert na vrtu g. Petra Mayrja. Začetek ob polosmih zvečer. Vstopnina 40 vin.

V. peš-izlet «Gorenjskega Sokola» se vrši dne 5. junija popoldne v Žabnico tja in nazaj. Odhod točno ob poldveh; zbirališče pred telovadnico. — Koračne vaje so v petek ob 7^{1/2} na 9. uro zvečer. Vsak, kdor se hoče udeležiti izleta, se mora udeležiti teh vaj, ki se za sedaj vrše v telovadnici. — Po povratku v Kranj je sokolski sestanek v gostilniških prostorih brata Petra Mayrja. Prosimo vse brate, tudi one, ki se izleta v Žabnico ne udeležijo, da pridejo na ta sestanek, da se končno še enkrat domenimo glede velike sokolske slavnosti v Ljubljani.

Dne 5. junija v Žabnico! Vsakemu, ki se je udeležil pred tremi leti sokolskega izleta v Žabnico, so gotovo še v živem spominu neizbrisne ure, polne radosti in krepkega narodnega navdušenja, ure, katere smo preživeli v bratski sredini odločnih, naprednih in značajnih vaščanov. Rekel si je vsak: Več taci izletov! Hrepeneli su po njim Sokoli, hrepenela je Žabnica, vsako leto se je povpraševalo, kdaj da zopet pridejo Sokoli. In sedaj, ko naš Sokol razglasa svoj izlet v Žabnico, naj nihče ne ostane doma; dvigne se naj po sirni Gorenjski vsak, komur bije v prsih rodoljubno srce, ter naj pohiti dne 5. junija na sokolski tabor v Žabnico. — Ob 4. uri popoldne se vrši javna telovadba, katera bo obstojala: 1. Ljubljanske slavnostne proste vaje ob godbi; 2. telovadba na orodjih, a) I. vrsta: bradlja, konj na šir, b) II. vrsta: drog, skok v višino s prožno desko, c) III. vrsta: preskoki čez kozo, bradljo; 3. I. vrsta: drog. Izleta se udeležijo tudi Sokol iz Tržica, računamo pa tudi na udeležbo ljubljanskega in šišenskega Sokola. Po telovadbi bode koncertirala na vrtu g. Cegnarja slavna kranjska meščanska godba; istotam viši se tudi ljudska veselica. Na veselo svidenje! Torej dne 5. junija v Žabnico!

40 letnico trgovskega delovanja in bivanja v Kranju je praznoval binkoštni ponedeljek v ožjem rodbinskem krogu tukajšnji imetnik železne trgovine, g. Franc Omerša, ki je občespoštovan in poznan po celem Gorenjskem, pa tudi drugod. Gospod Franc Omerša je ustanovil povodom svoje štiridesetletnice znatne ustanove v prid kranjski občini in ostalim občinam tega okraja. — Gospod Franc Omerša, rodom iz Žužemperka na Dolenjskem, je mnogo pripomogel k preporodu našega naroda v 60. letih, zlasti v Kranju, bil je že takrat in je še danes član skoro vseh narodnih društev. «Narodni čitalnici» v Kranju je bil tudi nekaj časa predsednik. Dolgo časa je deloval v tuk. obč. odboru in trgovski ter obrtni zbornici kranjski. Sele pred nekaj leti se je umaknil iz javnega življenja — potrj vsled nenadne smrti svojega nadobudnega sina, inženerja Josipa Omerse. Naj nam bo jubilant ohranjen še mnogo let!

Vrtno veselico priredi kmetijska podružnica za Lancovo, Radovljico in Predtrg v nedeljo, dne 5. junija t. l. ob treh popoldne v gostilniških prostorih g. I. Vogelnika Predtrgom št. 43. Spored: 1.) Srečkanje; 2.) Razdelitev dobitkov ob šestih; 3.) Šaljiva pošta in 4.) Ples. Med srečkanjem in pri plesu svira radovljiška godba. Čisti dohodek je namenjen za nakup kmetijskega orodja in za zidanje shrambe. Prostovoljni darovi se hvaležno sprejemajo. Za slučaj neugodnega vremena se veselica preloži na 12. junija. K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

Iz Škofje Loke nam pišejo: Lahen potres smo čutili na binkoštni ponedeljek zjutraj ob 6. uri 10 minut. — Upokojen je na lastno prošnjo učitelj na tukajšnji deski petrazrednici, gospod Bogomir Krenner. Nasledki hude boleznii so vzrok, da je po petindvajsetletnem službovanju zaprosil stalni pokoj.

Na Hrušici se je dne 15. t. m. vnel v neki gostilni med več delavci prepir, ki se je končal s pretepom. Pri tem je Jožef Tomele iz Brezij petkrat sunil z žepnim nožem Mihaela Svetlina iz Jarš, ki je drugi dan umrl. Dalje so bili več ali manj ranjeni: Franc Sedlar iz Doslavca, Franc Kos iz Hrušice in pri pretepu popolnoma nedolžni hrvatski delavec Mile Bončević, ki je šel mimo hiše, pa so ga napadli in vklali.

Umrl je v Lescah včeraj zjutraj g. Ludovik Ilk, bivši trgovec, v starosti 77 let. Pogreb bo jutri popoldne ob štirih. Pokojnik je oče spoštovane gospe Ane Mayrjeve iz Kranja. Naše iskreno sožalje!

Napad na vlak se je izvršil od 23. in 24. t. m. na mostu med Hrušico in Dovjem. Zlikovec je izdrl močne deske ter jih položil preko tira. K sreči je bilo takrat mokro vreme, da vlak ni skočil iz tira. Zapri so železniškega delavca Janeza Učekarja iz Dolskega, ki je na sumu, da je izvršil zločin.

Planinska veselica, ki bi se imela vršiti na binkoštni ponedeljek na Potokih pri Javorniku, se je radi slabega vremena preložila na nedeljo, 5. junija z ravnotistim sporedom.

Drobit z Gorenjskega. V Škofji Loki se snuje podružnica strokovnega društva kamenosekov. — Gasilno društvo v Senčurju pri Kranju je dobilo dovoljenje za srečkanje. — Tomaž Kuhar iz Črne pri Kamniku se je obstrčil, ko je vrtal kamenje. Ozgalo ga je po rokah in po obrazu. — V Škofji Loki je umrla binkoštni ponedeljek zjutraj gospa Marija Režen, posestnica in izdelovalka sodavice.

Križem sveta.

Povozil je minuli četrtek zjutraj na postaji Trbiz tovorni vlak nekega delavca, ki je čez 50 minut pozneje umrl.

Opozarjamo občinstvo na izborne kovaške mehe in ognjišča, ki jih izdeluje slovansko-češka tvrdka Vinc. Patočka v Libici n. L. na Češkem. Tvrdka je bila že opetovano odklikovana.

Kaj je pravo ženitovanje? V Halas na Ogrskem je te dni poročil nek bogat veleposestnik hčer drugega veleposesnika. Ženitovanje se je praznovalo po stari ogrski šegi tako v hiši ženina kakor tudi v hiši neveste in je trajalo s cigansko godbo nepretrgoma tri dni in tri noči. Povabljenih je bilo v hišo ženinovo okrog 500 gostov. In tukaj se je pojedlo: 500 kilogramov govejega mesa troje telet, 18 ovac, 4 prašiči, 200 kilogramov rib, 470 komadov perutnine in razne divjačine. Popilo se je 27 hektolitrov vina in 12 sodčkov piva. V hiši neveste se je praznovalo ženitovanje v ravnotaki meri.

Milijonar — čudak. V Newcastle-upon-Tyne (Northumberland) je umrl te dni hišni in zemljiški posestnik posebne vrste. Najprej je «fikal» čevlje, zapustil pa je, ko je umrl, več milijonov. Imenoval se je Jurij Handyside. Pridobil si je ogromno premoženje na ta način, da je venomer kupoval stavbeni svet in ga zopet prodajal. V zadnjih letih je pustil večkrat podreti vse hiše v njemu spadajočih ulicah, da bi jih zgradil v ravnotistem slogu, v katerem so bile zidane že od nekdanj, in da je oddal stanovanja na stare stranke po starih cenah. Originalen je bil način, kako je ta prijatelj patrijahaličnih seg po «svojih» cestah pobiral stanarino. Hodil je okrog z velikim kravjim zvoncem in s «šajtergo»; klical s tem zvoncem stranke skupaj in metal denar, katerega so mu stranke nanosile, nepazljivo v «šajtergo». Od bolnih rodbinskih očetov ni nikdar vzel najemnine, nasprotno: vzel je celo pest denarja iz «šajterge» in jim ga skrivoma vtaknil v žep. Nekega dne je izdal zelo redko naznanilo, da vdovam izmed njegovih strank ni treba plačevati stanarine, dokler ostanejo neomožene. Toda, ko se je kljub temu nekaj vdov z veseljem zopet vpreglo v zakonski jarem, je bil popolnoma iz sebe, ker ni mogel zapopasti, kako se pameten človek rajše oženi, kakor pa da bi imel prosto stanovanje.

Gospodarske stvari.

Dobavni raspis. C. kr. trgovinsko ministarstvo naznanja trgovinski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo na borzi v Bruselju v kratkem vršila ponudbena razprava zaradi dobave 270.000 bukovih železničnih pragov (švelerjev) in 18.000 kosov bukovega lesa. Natančnejša pojasnila daje gospod de Rudder, rue de Loisevain II v Bruselju in pisarna de le commission de Réception, rue d'Italie 32 v Bruselju. Prepis dobavnega raspisa leži v pisarni trgovinske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Intendanca c. in kr. 3. kora v Gradcu je poslala c. kr. trgovinski in obrtniški zbornici v Ljubljani izkaz približne potrebščine predmetov, ki se bodo potrebovali v dobi 1904/1905 za oskrbovanje c. in kr. vojske in c. kr. domobranstva v oskrbovalnih skladiščih v Gradcu, Mariboru, Celovcu, Ljubljani, Gorici, Trstu in Pulju. Dobaviti je: pšenica, rž, oves, kruh, seno, slama, drva in premog. Izkaz se lahko vpogleda v pisarni trgovinske in obrtniške zbornice v Ljubljani. Dobavne obravnave se bodo naznanile s posebnimi razglasi v oficijelnih deželnih časopisih.

Rusko-japonska vojna.

Londonski listi priobčujejo brzojavko iz Tokia, da so Japonci dne 25. t. m. potisnili Ruse iz Naenogulina in da se dne 27. t. m. po hudi borbi zavzeli Kinčov.

Japonci nadaljujejo v Mandžuriji s svojimi operacijami, o katerih se pa le malo zve. Japonci prikrivajo vsled tega svoje operacije, ker so v Koreji izbruhnili silni nemiri proti japonski vladi.

Posebni poročevalec »Ruskega Slova« v Petrogradu javlja o japonskem porazu južno od Kinčova: Junak dneva je dosedaj general Fok, ki je z močnim vojem udril iz portarturske trdnjave in nepričakovano napadel japonsko armado, utaborjeno južno od Kinčova. Na japonski strani sta bili dve diviziji z močno artilerijo, general Fok pa je imel 8 bataljonov in 2 bateriji. Najprej je jela streljati naša artilerija na sovražnikove pozicije, in sicer iz velike bližine, nato pa je pehota naskočila z bajoneti sovražnika in ga popolnoma uničila.

»Novoje Vremja« piše, da se je Rusom pripraviti na novo lakavost Japoncev, na borbo z dveh strani: proti odkritemu sovražniku in proti tajnemu, t. j. proti Kitajcem. Isti list pripoveduje dalje, da se je vojska s Kitajsko že začela, seveda ni kaka odkrita, pač pa za vratna vojska pod masko stroge nevtralizacije.

Tedenski sejem v Kranju dne 24. t. m.

Prignalo se je 101 glav goveje živine, 6 telet, 532 prašičev, — ovac, — koza, 19 buš, — konj. — 50 kg: pšenice K 8—, prosa K 7—, ovsa K 6-50, rži K 7—, ajde K 9—, ječmena K 7—.

Poslano.*)

Iz trgovskih krogov.

Kakor je vsakemu znano, imamo trgovski pomočniki najdaljši delavni čas, pa tudi precej naporno delo. Radi tega nam je c. kr. vlada vpeljala strogi nedeljski počitek tako, da morajo biti vse prodajalne zaprte ob 12. uri opoldne. Vsi tukajšnji gg. trgovci store svojo dolžnost, edinole neka tukajšnja manufakturnjska tvrdka ne pozna tega, ker ima vsako nedeljo svojo prodajalno brez potrebe odprto do 2. ure popoldne.

Vprašamo torej dotičnega g. šefa, ali on ne ve, da ta postava velja tudi za njega in da so njegovi pomočniki tudi radi prosti o pravem času.

Če se bo to nadaljevalo, smo primorani obrniti se do pristojne oblasti, da se nam ta zasluženi nedeljski počitek ne izkorišča brez potrebe.

99—1

Več trgovskih pomočnikov.

*) Za vsebino je uredništvo le toliko odgovorno, kolikor zahteva zakon.

Dva krojaška pomočnika

se pri podpisnem takoj sprejmeta za celo leto v delo. Plača po dogovoru.

Jurij Omejec, krojač

96—1

Poljane pri Skofji Loki.

Čvrstega učenca

ki ima veselje za ključavničarstvo, sprejme takoj

Rudolf Florjančič

94—1

Pungrat št. 32.

Naznanilo.

Kdor se letos še ni oskrbel z dobrim vinom, naj ne zamudi prilike, kupiti si **bizeljsko vino**, o katerem je znano, da kakovost lanskkih naših vin prekosi vsa druga še tako dobra vina. Kadar je drugod vino dobro, je pri nas še boljše, za to imamo dosti lep dokaz: da so sedaj tukaj že vsa vina razprodana.

Zaradi ugodne spomladi brez mraza, in ker nam v vinogradih krasno, lepo in obilo kaže, hočem razprodati vso svojo precejšno vinsko zalogo lanskega pridelka. Da pa bolj ugodim cenjenim svojim odjemalcem, prodal bom **vsako vino 4 kr. ceneje kot dosedaj**.

Moja vina še niso pretočena, torej še sedaj na drožah, toda izborna dobra. **Oddajam po najmanj 10 hl in ne v svoji posodi. Prodajam pri sodu in po uzorcih in postavim na postaje v Brežice.**

Za kakovost zadostuje reči, da je vse moj lastni pridelek.

95—1

Nadejaje se obilo naročnikov se priporočam

Janez Malus

posestnik vinogradov na Bizeljskem.

Vsi kmetovalci

se lahko prepričajo, da je najboljše sredstvo **konje, krave, telice, vole, prašiče, ovce** i. t. d. obdržati zdrave, močne, ješče in debele če se jim orimešuje h krmi

živinski prašek

iz lekarne **Piccoli**, pri Angelju, Ljubljana
Dunajska cesta.

En zavoj 1/4 kilogr. stane 50 vin., 10 zavojev 4 krone. — Zunanja naročila po povzetju.

Sploštevani gospod Piccoli, lekar v Ljubljani.

Po večletni uporabi pri svoji živini in po velikem povpraševanju od svojih znancev in drugih po Vašem živinskem prahu; prišel sem do prepričanja, da je vaš živinski prah izborno zdravilo, katero bi se ne smelo v nobenem hlevu pogrešati.

Z odličnim spoštovanjem

And. Kocjančič

Podgora pri Gorici, 13./VI. 1902.

I. 199—33

Novice iz Šoštanja.

O položaju. — Vzroki boja.

Začuden bo marsikdo vprašal sotržana: Kaj pomeni »Gorenjčeva« priloga »Novice iz Šoštanja«? Kaj je našim bilo povod tržke in osebne stvari podati širni javnosti? Odgovor mu bo kratek: Boj za obstanek slovenskega trga Šoštanj!

Kakor je cenjenim čitateljem že iz zadnjih člankov znano, bližajo se občinske volitve, in da imamo v trgu Šoštanj ni ustvarjen za nemčursko gospodarstvo, temveč se more dovoliti, da nasprotna stranka sodeluje le v manjšini. Ti naši nazori pa nemčurjem niso po volji, ker iz njih razvidijo, da se jim njihova nakana nikdar ne posreči.

V čem tiči nakana, hočemo v kratkem razjasniti. Ta nakana tiči v nemški šoli. Naslednji možje nasprotna stranke: Hans in Franc Woschnagg, usnarja; Adolf Orel, trgovec; Jože Werbnigg, trgovec; Viktor Hauke in Karl Breschnik, krčmarja; dr. Hans Lichtenegger, zdravnik, in umirovljeni pek Lipe Gaude izmislili so si nagajati Slovincem z ustanovitvijo šulferajnske šole ter obenem ustvariti vzgojevališče ljutih janičarjev.

Nabralo se je, kakor se je čitalo v nemških listih, kakih 10.000 kron, ostanek so pa položili zgoraj omenjeni go-podje, da nasproti svetu, posebno pa nasproti tržanom, morejo trditi: Šola nima dolga, ker se za šolo ni plačalo ničesar. Ker jim je breme vzdrževanja pri slabih gnotnih razmerah le preveliko, in ker se kaže od dne do dne jasnejše, da ta šola nima nikakega vspeha, ter da se bodo plačila za vzdrževanje iste od leta do leta bolj množila, da bode toraj po nepotrebnem ustvarjeno breme zmiraj neznosnejše, pričeli so z vso silo delovati na propad slovenske večine v tržkem gospodarstvu.

Treba je toraj iznebiti se tega »panktra«. To je pa le mogoče na ta način, ako ga — si mislijo — naložimo tržki občini. Da se to doseže, mora občinsko gospodarstvo biti v nemčurskih rokah.

Vsled našega vstrajnega opazovanja smo bili takoj poučeni, kaka nevarnost nam preti, kaki neizmerni davki nas pričakujejo, ako bi naši nasprotniki postali gospodarji v trgu. Ti vzroki zadostovali so našim, da so pričeli ljudstvu razodevati, kaka nevarnost preti s porazom pri občinskih volitvah. To je pa vznemirilo nasprotnike tako, da so volilec III. razreda razposlali oklic, v katerem je bila trditev, da je šola plačana, da ne bode nikakih večjih davkov.

S tem oklicem smo dobili dokaz, da je le resnica, kar smo zvedeli iz za kulis, da se gre le za nemško šolo, da se hočejo le te znebiti ter potem zopet gospodarstvo, o katerem niti pojma nimajo, izročiti našim slovenskim možem.

Glejte, sedaj smo pri tem, kar smo pravili našim somišljenikom — nemčurjem ni za blagor občanov in trga, oni hočejo le svoje koristi in našo škodo.

Po podatkih, katere smo sprejeli iz krajev, kjer so take šole, in kjer so se slovenskim občinam obesle na rame, razvidimo, da pri naši mali občini in pri predpisanem davku preti nova doklada 35—40 odstotkov, to je prišteto k sedanji dokladi eden gld. od goldinarja pravega davka. Nikakor bi pa ne bila občina oproščena prispevka k sedanji petrazredni ljudski šoli, katere se v jeseni razširi v šestrazredno — toraj bi imeli »skrbeti za dve šoli, za eno nepotrebno in drugo potrebno, v kateri se tudi nemščina poučuje.

Volilci tržani! Ali razumete, kaj se to pravi, razumete, da se samega sebe oropate ter vašim otrokom gnotno le škodujete?

Da pa ta nevarnost preti vam, je umevno, ako se ne branite in da so obljube in zagotovila od nasprotna strani le dobrikanje, katero bi se po končani volitvi izpremenilo v zaničljivo posmehovanje in zabavljanje, je jasno, zato hočemo pa le še nekaj poklicati v spomin.

Gotovo se še spominjate, kako obljubujeta »Woschnagg« pred vsako volitvijo zgradbo bolnišnice in hiralnice za njihove delavce in kako postopata po volitvi.

Glejte, ravno tako je sedaj! Delavce, stare in do-sluzene, so lansko leto izbrali kar iz tovarne; sedaj, ko se bližajo volitve, so jih zopet sprejeli, da z njimi volijo in da jih potem zopet poženo; danes se že določa prostor za zgradbo bolnišnice, po volitvi ga pa ne bo nikjer najti.

In ravno tako bi se zgodilo volilcem, pred volitvijo je šola zastoj, po volitvi bi bilo pa treba 40—50 tisoč kron plačati za nemško šolo in posledica bi bila konkurz občinskega premoženja, pred katerim naj nas varuje Bog in zavednost slovenskih volilcev pri izvrševanju volilne pravice.

Občinske volitve!

Bliža se čas, ko boste vi, vrli slovenski Šoštanjci, pokazali na volišču, da ste vi gospodarji na lastni zemlji, da ste zmogni in da tudi hočete iz svoje srede voliti može, ki bodo vas zastopali in skrbeli za napredek in povzdigo vaše občine, trga Šoštanj, kateri tako hitro raste in se tako lepo razvija v njem oskrbnitvo, odkar ga vodijo slovenski župani. — Nasi nemčurji, ki so učenci in sluge celjskih nemčurjev, so za občinsko volitev razvili velikansko agitacijo; kar odločno so sklenili, da mora občina pasti v njih umazane kremplje, naj jih to velja, kolikor hoče. Zbrali so se v svojem navadnem zbirališču in vsak je dobil nalogo, da mora pregovoriti in preslepiti (5) pet Slovencev, takšnih, ki so bolj omahljivi. In zdaj ti letajo okrog, da se jim pot po obrazu cedi v curkih, in nekateri komaj vlečejo za seboj svoje šepave noge, drugi šepavci se vozijo v kočijah v spremstvu kakega nemčurskega mesarja, samo da bi pregovorili tega ali onega slovenskega volilca, da bi jim dal svoj glas ali se pa vsaj odtegnil volitvam ter šel v eno uro oddaljeno gostilno, kjer so pripravili nemčurji polovnjak vina za take bojazljivce. Oni nemčurski »gospodje« iz trga, katerim sicer nosovi segajo čez »fabriške rajfenke«, so se kar naenkrat zelo ponižali. Le pogledjte sedaj te priliznjence, kako s sladkim glasom in sme hom nagovarjajo

kmete z besedami: «Vi očka, ki imate dolge «reise», pojdite, pojdite k nam na en golaz ali glaz pira» ali pa: «očka, le pojdite k nam, imamo dobro blago in po ceni!» Tako se vam te nesramne beštije laskajo in hlinijo, da so vaši prijatelji, v resnici so pa najzagriznejši nemčurji, ki smrtno sovražijo vsakega Slovence iz dna svoje črne duše. Toraj v naši občini bi radi gospodarili ti ljudje, ki poznajo Slovence le tedaj, kadar jim prinaša s krvavimi žulji prislužene vinarje, kadar iščejo pri njem dobička, drugače ga pa obkladajo z najgršimi psovkami in z zasramovanjem. Slovenec, katerega imenujejo v navadnih pogovorih le: «windischer Hund», to je «slovenski pes», bi jim bil pri volitvah dober, da bi jim izdal občino in njeno premoženje, da bi potem razmetavali naš denar za veselice in «hajljanje» pri Petschniggu, in pa da bi z našim denarjem vzdržavali «šulferajnsko šolo», kjer se slovenski otroci učijo pljuvati svojim starišem v obraz in zaničevati svoj mili narod in jezik. Da bo polovica sodnijskih in davčnih uradnikov stala na naši nasprotni, to je nemčurski strani, na dan volitve, nam je že naprej znano; kajti nepristranska vlada je nam poslala takih uradnikov, ki pri vsaki priložnosti javno kažejo, da ne čutijo z nami, da nas ne marajo; vsi Slovenci šostanjskega okraja pa naj bi se takim ljudem klanjali, in kadar jih ti uradniki nahrulijo v uradih, pa se s klobukom pod pazduho zahvaljevali za vprašanje?

Časi robote so minuli. Mi nočemo za gospodarje naslednikov onih krutih Nemcev, ki so naše pradede za časa robote krvavo bičali po hrbtu in jih poljubno poliskali v ječe na naši lastni zemlji.

Vrli, zavedni Šostanjci! Vaša sveta dolžnost je, da pride na dan volitve vsak zanesljivo in pravočasno na volišče in neustrašeno glasuje za moze, katere si bodele na volilnem shodu sami postavili. — Braniti in ohraniti moramo ter hočemo naše narodne svetinje; po naši s krvjo naših pradedov prepojeni rodni zemlji hočemo, da tudi zanaprej vlada svoboda. Slovenec mora biti na svoji zemlji sam gospodar in če se vsi Hanzzi z župnikom Govedičem vred postavijo na glavo. Če pa nemčurjem ne ugaja v našem lepem slovenskem trgu, naj jo popihajo v blaženi «rajh», kjer bodo lahko srečno živeli brez nas Slovencev; na potu tja pa si lahko svetijo s «fakelcugom», katerega imajo že pripravljenega za zmago pri občinskih volitvah.

Z lece.

Odmeval je na binkošno nedeljo z lece v šmiheljski cerkvi glas, ki je označil popolno ceno našega župnika, kateremu je brzkone sedaj cerkev toliko sveta kakor kak vaški hlev.

Vajeni smo bili do zadnjih let v cerkvi slišati krščanski nauk in v pouk tudi katero resno besedo iz vsakdanjega življenja, ki je padla na rodovitna tla.

Sedaj in sicer od tega časa, ko je ljubosumna kuharica javno proklela ljubljenco, ki z drugimi babami denar zapravlja, za svoje otroke pa ne skrbi, postala je naša farna cerkev kraj, v katerem se farani-kristjani sramote in žalijo. Vrhunec teh žalitev je pa pridiga, oziroma oznanilo na binkošno nedeljo. Oznaniti je pustil župnik, da ne bode v tržki cerkvi opravila sv. maše toliko časa, kolikor časa bodo šostanjski Slovenci laži, kakor so jih vložili pri škofijstvu, vlagali in da tudi pri fari ne bo pridige pri poznem opravilu.

Zaslужil bi župnik Govedič, da bi mu farani za njegovo podlo obrekovanje in žaljenje pokazali, da ni on isti, kateremu je dana pravica storiti, kar hoče, temveč da je tudi podložen pristojni oblasti, temveč tudi postavam, kakor je n. pr. kazenski zakon.

Ker smo prepričani, da bi pri tem človeku ne pomagala nobena kazen, da bi ga izpreobrnili k pameti, hočemo samo cenjenim čitateljem našega lista, kakor tudi faranom šmiheljske fare podati nekatera pojasnila, iz katerih bodo lahko posnemali, kdo je lažnivec, obrekovalec in kdo je podel.

Šostanjci in farani šmiheljske fare so vložili na škofijstvo pritožbo, katera se je upirala na dejstva, ki so bila ne ravno vzgled mladini in odraslim, katera dejstva so

dajala javno pohujšanje, in to tem bolj, ker je ljubica župnikova trosila ljubavne tajnosti in katera je na javnih prostorih psovala župnika z izrazi, katere ne smemo s polnim imenom zapisati vsled preteče konfiskacije, katere pa moramo le označiti s črkami «farski k in farski b . . i . t . d.» Tudi so se pritožbe upirale na pisma, katera je zaljubljeni župnik Govedič pisaril svoji ljubici, Ančki Bernhard, katera je pa sedaj vsled ljubosumnosti trosila ta pisma v pouk in izobrazbo med faranke in farane.

Najponižnejše pismo, katerih imamo pa precej na razpolago, glasi se dobesedno takole:

«Predraga Anka!

Mislila bodeš, da Ti že iz Krapine pišem, pa sem še doma. Volitve purgermeistera v okolici Šostanj so me zaderžale doma — in tako dolgo da novega župana volimo, to je do 16. junija. Pri nas je lepo vreme, drugo pri starem — dva junčka sta dve kravi povergle. Zdaj mislim še eno kobilo kupiti, da bom dva konja imel. Zmiram sem bolj zdrav, že hodim brez palice, pa bolj počasi. V Krapino čem iti 17. junija, toraj ako mi hočeš kaj še prej naznaniti — prosim stori. — Tukaj Ti pošljem spomin majhen, ako se me še kaj spominjaš. Rad bi Te še marsikaj vprašal pa se sramujem. Od zadnjega Tvojega pisma sem neko tako pobit, da nimam do nič veselja griva me, da sem Ti poslal bukve in fotografije — serčno me griva, da sem Ti tako odkrito pisal, kakor sem s Teboj včasih v postelji govoril. Kajti v Tvojem pismu ni ene besedice takšne, ko sem jaz pisal. Nočem več siliti — Ana, ako potrebuješ denarjev piši mi! takoj Ti ustrezem. Bodi mi tavžentkrat serčno pozdravljena, družega si ne upam pisati, da bi Tvojo sramožljivost ne žalil. Z Bogom

8./6. 1887

Tvoj tužni

Ivan s. r.»

Razsodite sami, jeli se spodobi duhovniku, oznanjevalcu vere in krščanskega nauka, dejstva, katera je storil v trenutku svoje telesne razburjenosti, še pismeno klicati nasproti nežnemu stanu v spomin?

Druga pisma imajo vsebino, katera že meji nad cigansko svinjarstvo in katerih vsebino ne smemo ponatisniti zaradi pohujšanja, katera smo pa pripravljene vsaki čas predložiti oblastvom.

Daljne pritožbe so se upirale na nepostavno postopanje župnika pri razpisovanju ključarskih služb. Tu zopet trdi v svoji pridigi župnik Govedič, da je bila vloga na škofijstvo sama laž. Podamo naslednje pismo vzornega laži-župnika, v katerem zahteva od ključarja neko lopovstvo nasproti knezoškofijstvu, v katerem zahteva, da bi se naš prevzvišeni knez in škof slabo poučil o pravem položaju ter da bi se obenem razdražil nad nami.

Enaka pisma so bila že nekdanj v drugih zadevah vsled pritiska g. župnika od prej pritožujočih strank vložena vis. knezoškofijstvu, vsled katerih se je župnik Govedič zopet opral pri višji oblasti.

Pismo se takole glasi:

«Spoštovanemu Štefanu Tajnik, začasnemu cerkv. ključarju podružnice sv. Duha v Ravnah.

Ker se mi je naznanilo od visokoč. kn. šk. konsistorija v Mariboru, da si zopet sprejel službo cerkv. ključarja za Ravne, razvidim iz tega, da hočeš z menoj kot svojim župnikom norce briti. Za to norčijo si pa izberi koga drugega, mlajšega od Tebe in pa na nižji, ne na viši stopinji od tebe stoječega. — Uloga na visokoč. kn. šk. konsistorij je neresnična je gola laž, kakor sploh vse kar Ti in dr. Mayr in Rajster zoper mene uganjata. Da ne bo Tvoja čast in dobro ime, kolikor ga še imaš, popolnoma vničeno, Ti tole svetujem: Piši pismo na č. dekanijški urad v Škale takole:

Visokočastiti kn. šk. dekanijški urad!

Ker imam kot župan mnogo posla, kot kmet veliko opravka in skerbi, odložim službo cerkvenega ključarja za podružnico sv. Duha zdaj tudi pismeno, kakor sem to storil ustmeno dne 21. febr. 1904 pred g. župnikom in kakor se je bilo tudi dne 28./2 1904 iz priznice oznanilo. Podpisi zame nabrani so se vršili brez mojega dovoljenja. Blagovoli se to na znanje vzeti.

Ravne, dne maja 1904.

Štefan Tajnik, župan in bivši cerkv. ključar.

To pismo pošlji jutri g. dekanu, ki ga potem visokoč. knežskofijstvu predložijo. Ako pa me ne ubogaš, sem si primoran iz pridežnice celo reč kakor se je zgodila farmanom oznaniti takole: Znano Vam je, da smo dne 21. febr. pokopali blagega Tomaža Obšteter, cekmeštra sv. Duha in še tisto nedeljo se je razpisala služba za enega ključarja namesto Blaža Obšteter. Ko drugi dan ključar Štefan Tajnik v cerkvi to sliši, pride še tisti dan 21. febr. dopoldne v farovž, ne od župnika poklican, ampak popolnoma iz svojega nagiba in prosi takole: Prosim naj oznanijo volitev za oba cerkvena ključarja. »Jaz na to odvrnem zakaj? moraš vzrok povedati: in Štefan Tajnik odgovori: takega tovariša več ne dobim, ker ga ni v Ravnah, kakor je bil ranjki Blaž Obšteter in z drugim se pa ne upam delovati.« Tako je govoril Štefan Tajnik v pričo pet žensk, od katerih sem eno visokoč. knežskofijstvu imenoval, druge štiri bodo pa poklicane, ako bo treba. Še tisti teden je prišla žena ranjkega Blaža Obšteter, prinesla ključ, ki ga je Štefan Tajnik vzel in rekla, da je ranjki Blaž Obšteter večkrat govoril, da po veliki noči noče več z Štefanom Tajnikom biti, bo službo odložil. Govori se tudi, da je Štefan Tajnik po cerkv. ključu prišel, ko je Blaž Obšteter še živel. — Dne 28. febr. se je v drugič oznanila volitev za mesto Blaža Obšteter, in ob enem tudi II. ključarja kakor je Štefan Tajnik pred 8 dnevi prosil. Štefan Tajnik je bil v cerkvi, slišal to oznanilo, in ni ugovarjal — jaz ga srečam na potu k volitvi mu rečem, da mu bomo zdaj eno breme odvzeli, in on se je smejal in ni ugovarjal. Prašam ga ali je še načelnik kr. šol. sveta, potem je šel k obč. seji. Ako bi Štefan Tajnik se ne bil resnično odpovedal cerkv. ključarstvu bil bi moral meni povedati — ali priti k volitvi in tam pred volilci povedati: Jaz se nisem nikdar odpovedal, jaz ostanem; pa Štefan Tajnik tega ni storil ampak s tem priznal, da se je službi odpovedal. Komaj sta bila nova ključarja izvoljena že sta začela dva Ravncana pososki podpise pobirati da Štefan Tajnik se ni odpovedal, ampak hoče biti še cekmešter tako dolgo, da se njegova doba izteče in res 28 podpisov sta vjela. Prošnja se je v Šoštanju izkovala, vsaj veste v kateri kovačnici, in na visokoč. škofijstvo poslala. Škofijstvo vpraša župni urad, ki resnico odgovori, vpraša Štefana Tajnika, ki pa ni resnice govoril, ki je rekel, da ni prosil g. župnika naj bi tudi na njegovo mesto se novi ključar volil in on z veseljem to službo opravlja, da bo doba končana. Ljubi farmani! tako stoji cela stvar. Štefan Tajnik je torej hotel mene za norce imeti, mene smešiti pred celo faro, da sem ga vbogal in oznanil kakor je prosil. Vprašam Vas zdaj, kdo ima prav? Vprašam Vas ali tako dela pošten mož? Mož ki je vrhu tega še župan? Ali se more takemu možu še dalje kaj zaupati? Tiste ženske pa ki so čule kaj je Štefan Tajnik govoril so naprošene, da pridejo k meni in na zapisnik dajo kar so slišale. Vsaka dobi za pol eno krono. Vsak pameten mož pa bo poprej premislil, kaj govori, in ne bo rekel župniku oznanite to, drugi teden pa besedo nazaj vzame. Toliko sem Vam povedal, da veste kako pošteno se zoper mene ravna.

Dragi Tajnik.

To pismo mislim iz lece razglasiti, ako tega ne storiš, kar od Tebe zahtevam. Da si svojo besedo nazaj vzel, nisi Ti kriv, vsaj dobro vem krivi so le Tvoji podpihovalec v Šoštanju ki so Te tako daleč zapeljali in premotili, da si zgubil veliko veliko pri Ravncanih. Kajti od velikih sem slišal, da so se pri Tebi tako zmotili. Jaz ti nisem nikdar nič žalega storil — mogoče pa še kakšno dobroto — še zdaj podučujem tvojega sinka za birmo, če ravno ni moja dolžnost ker je redni šolar, pa prav rad to storim. Ti pa si se dal vjeti in potegnil si z mojimi najhujšimi sovražniki. Prepričal si se že o vseh lažeh in obrekovanjih. Res zvito so vse napeljali, pa laž ima kratke noge. Pisma so celo v farovžu pisali — popravljali, največ pa sta jih v mojem imenu pisala Vodeb in Planinšek. Zdaj je vse očito — laž sama laž. — Zdaj ne morejo dalje. Jaz Ti vse odpustim, ker vidim, da si zapeljan, bodi pre-

viden, in varuj se Šostanja kolikor je mogoče od Gorškega sprejemaj pa le dobre nauke in nasvete. Ljubo mi je ako jutri sam do mene prideš, pismo lahko pri meni pišeš, jaz ga oddam na pošto in noben človek o tem ne bo nič vedel. Prosim obdrži tudi vse sam za sebe je najboljši. Zamoreš pa tudi Goršku, Mayerju in Rajsterju pismo pokazati, pa najboljši je pridi jutri ob 4. popoldne k meni, sma čisto sama in vse vkrenema kar je treba. Ako bi Te kdo kaj vprašal povej resnico: Jaz sem se odpovedal, ker imam drugih sitnosti zadosti, in nihče Ti nič ne more. Ako bi se pa danes popoldne ob 6. uri k meni prišel bi mi še ljubše bilo. Prinesi to pismo saboj, da ga sežgema, in pa ostanima prijatelja, ko sma bila poprej, ko Te še Šostančani niso motili. Bodi mi prijazno pozdravljen

Šmihelj 7./5. 1904.

Iv. Govedič l. r. župnik.

Ker se Štefan Tajnik, znani vzorni kmet in poštenjak, ni pustil rabiti kot metla ter se ni odzval temu neenramnemu pozivu, bičal je prihodnjo nedeljo župnik z lece njega in druge farane. O tej pridigi molčal je Štefan Tajnik, molčali smo mi ter varovali pismo, da ga nihče ni mogel čitati. Sedaj, ko je na binkoštno nedeljo na tako sramoten in podel način hotel župnik Govedič sramotiti Šostančince in s tem doseči neko agitacijsko sredstvo za blizajoče se občinske volitve, izročeno nam je bilo to pismo v uporabo. Sodite tudi Vi o tem pismu bresstransko, in uverjeni smo, da se boste poslužili istega izreka, kakor se ga mi danes poslužimo: Mož, kateri se kot duhovnik poslužuje laži in zavratnih napadov, ni sposoben za izvrševanje nauka krščanske vere in opravljanje cerkvenih ter svetih opravil, ker mora biti na duhu in umu nenormalen.

Vprašamo prevzvišenega gospoda kneza in škofa Napotnika, jeli se on strinja z dejanji našega župnika, jeli smatra zlorabo lece za agitacijske namene kot opravičene?

Kako moremo priti našemu nasprotniku do živega?

Nič ni lažje odgovoriti, kakor na to vprašanje, kajti sredstev imamo dovolj, posebno pa ker nismo od nikogar odvisni.

Najboljše sredstvo pa je, ogibati se nemčurjev kakor kuge, in to se zamore, ako jim ne damo zaslužka ter nosimo naše bore groše svojim trgovcem, obrtnikom i. t. d.

Žalibog, da se jako malo tega čina poslužujemo in da še vedno silimo z našimi groši tja, kjer se nas venomer psuje z »vindiše, trotli, psi« i. t. d.

Možje, žene, fantje, dekleta, ojačite se in ogibajte se nasprotnikov ter jim pokažite, da ste zavedni Slovenci!

Listuica uredništva.

Vsled pomanjkanja prostora sta morala za danes izostati članka: »Še nekaj o župniku Govediču« in »Se danji in bodoči (?) župan šostanjski — pred sodiščem.«

Svoji k svojim!

V trgu Šoštanj so naseljeni naslednji zavedni slovenski trgovci,
obrniki i. t. d., gg.:

J. Vošnjak, tovarna za usnje,
elektrarna i. t. d.

Ana Kern, svečarica.

Anton Kocuvan, trgovec.

Marija Kopušar, trgovka.

Vinko Wokan, trgovec.

Ivan Mak, trgovec.

Josip Lampret, mizarska de-
lavnica s stroji.

Matija Brišnik, posestnik
mlina in žage.

H. Volk, lastnica kemične
pralnice.

Fran Rajšter, hotelir in me-
sar.

Miha Cerovšek, oštir in mesar.

Jakob Šribar, oštir.

Marija Kopušar, oštirica.

Ivan Habjan, oštir in mesar.

Miha Kumar, oštir in zidarski
mojster.

Gostilna pri 'Čitalnici'.

Fran Grebenšek, čevljar.

Fran Švarc (Čepelnik), čevljar.

Fran Štor, čevljar.

Vinko Tauzes, čevljar.

Jožef Čebul, čevljar.

Jakob Volk, krojač.

Jožef Berločnik, krojač.

Vinko Srebotnik, krojač.

Ivan Šoln, kovač.

Martin Hlep, kovač.

Jožef Novak, kovač.

Valentin Grašina, ključavn.

Anton Glavač, pek in trgovec.

Florjan Plevčak, pek.

Ivan Ivnik, pleskar in slikar.

Anton Volovšek, mizar.

Josip Ravljen, klobučar.

Ivan Topolšek, klobučar.

Ivan Primožič, kolar.

Ivan Florjanc, kolar.

Jakob Šip, lončar.

Marija Koželnik, izdelovate-
ljica umetnih cvetlic, šop-
kov in vencev.

Ana Topolnik, prodaja toba-
ka in kolekov.

Ivan Vidrih, urar in fotogr.

Tadej Špiranec, kamnosek in
cementar.

Jožef Kolak, brivec.

Jakob Olet, žrebljar.

Fran Šarner, pasar in sedlar.

Ivan Hleb, ključar in železo-
tržec.

Martin Slatinšek, mesar in
barantavec s kožami.

Antonija Mazej, šivilja.

Marija Skoberne, šivilja.

Peter Žerdoner, čevljar.

Janez Stvarnik, voznik.

Marija Pukl, voznik.

Jože Herman, barvar.

Zaloga „Belske kisle vode“

Vellacher Sauerbrunnen 4-12

pri Albinu Rantu, Kranj, Savsko predmestje.

1 zaboj (50 steklenic) 8 K.

Najboljše strune za citre, gosli in kitare.

Zahtevajte

v svoj prid vselej

pristno Kathreinerjevo

Kneippovo sladno kavo

samo v zavojih z varstveno znamko
župnika Kneippa in z imenom
Kathreiner ter se skrbno izogibajte
vseh manj vrednih posnemkov.

04.TI/d

Otroški vozički

4.50
gld.

4.50
gld.

se dobivajo po sledečih cenah:

4.40, 5.50, 6.50, 7.50, 8.—, 9.—, 10.—, 12.—,
14.—, 16.—, 18.—, 20.— gld.

Galanterijsko blago na drobno in
na debelo.

ALBIN RANT v Kranju

Skladišče vina

je odprla s 1. febr. 1904

v Kranju

Istrska Vinarska zadruga

katera posluje že 10 let in si je pridobila
tekom te dobe občno pohvalo ter priznanje
za dobra in pristna svoja vina.

Klet je v hiši Fr. Kuralta.

Kdor želi imeti zdravo in dobro vino, naj pride in
poskusi ter se sam ovede o tem.

Cene bodo primerne!

17-31

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu p. n. občinstvu uljudno naznanjam,
da sem prevzel

Krenzbergerjevo kavarno v Kranju poleg „Zvezde“.

Ker sem že dolgo vrsto let bil v raznih naj-
večjih kavarnah, upam, da mi bo cenjenim gostom
mogoče postreči v vsakem oziru.

Trudil se bom kolikor največ, da bom za-
dovoljil p. n. goste tako z dobro pijačo, kakor
tudi s točno in solidno postrežbo.

Znižane cene.

Za mnogobrojen obisk se priporoča

z odličnim spoštovanjem

84-4

Jožef Carl, kavarnar.

Mestna hranilnica

v Kranju

obrestuje hranilne vloge

po 4 odstotke

brez odbitka rentnega davka

9-13 katerega plačuje iz lastnega.

Košnja

na Sodarjevem vrtu nasproti pokopališča se bo dne 30. maja t. l. popoldne ob 2. uri

oddala v najem.

88—2

K. Florian.

Mato Bukovčan

brivec v Kranju

naznanja slavnemu občinstvu, da se v njegovem **novourejenem brivskem salonu** izvršujejo **vsakovrstna dela iz las**, kakor tudi vse, kar zraven spada.

Parfumerija. — **Salonska tinktura za vzdrževanje las i. t. d.** 90—2

Čvrstega hlapca

sprejem takoj.

Iv. Pr. Lampret, tiskarnar v Kranju.

... izvršiti čisto kavo dostavite s priloženjem

Vydrove žitne kave

POSKUSITE! — Vzorak dragovoljno.
Poštno 5 kg. pošiljka 4 K 50 h franco.

„DOMAČI PRIJATELJ“
vsem od domačim znanim pošiljati brezplačno.

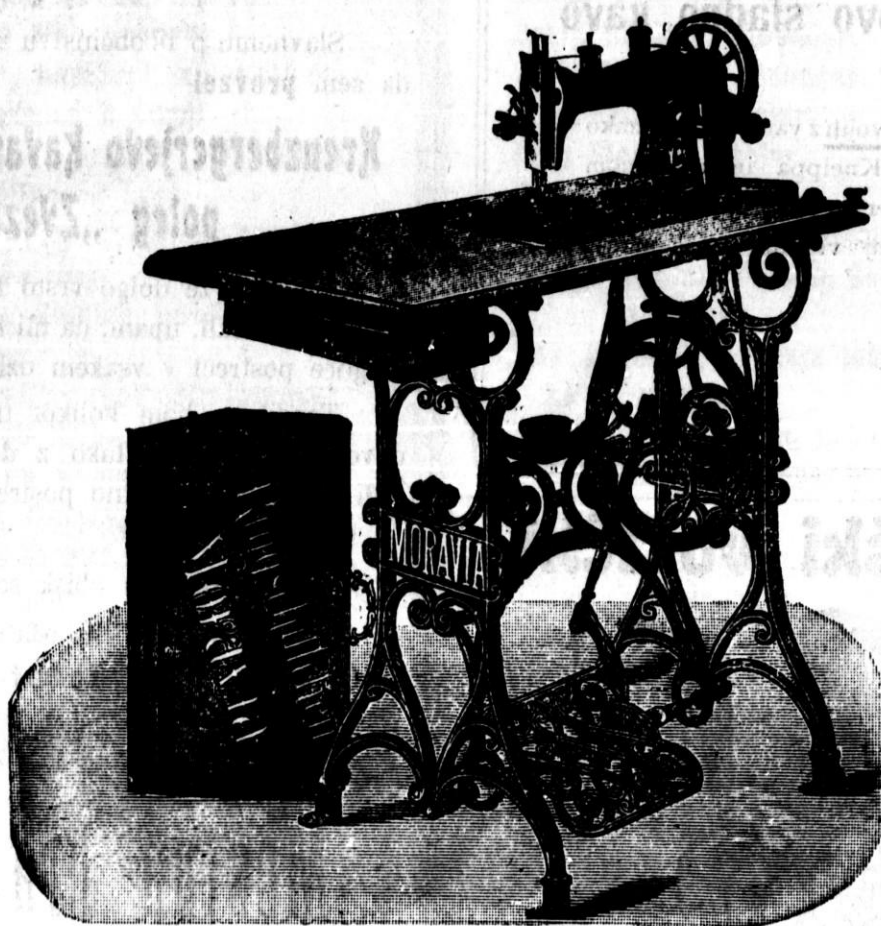
Vydrova tovarna žitne kave Praga-VII.

Naznanilo

s katerim uljudno naznanjam slav. občinstvu, da sem založen v veliki izberi z raznimi **šivalnimi stroji in kolesi**. Kolesa prodajam proti plačilu, šivalne stroje pa tudi na obroke.

Nikoli

še niste imeli prilike kupiti šivalnih strojev in koles tako po nizki ceni in tako dobrih in trpežnih kakor jih imate sedaj v moji zalogi v Kranju.

Največja zaloga šivalnih strojev in koles na Gorenjskem.

Od 76 kron naprej se dobi pri meni popolnoma nov in dober šivalni stroj, kolo (bicikelj) pa od 110 kron višje.

Vsem cenjenim kupcem bodem vedno točno in natančno postregel. Z ozirom na to in na nizke cene se nadejam obilnih naročnikov ter se udano priporočam z velespoštovanjem

Lovrenc Rebolj v Kranju

Glavni trg št. 189.

Posamezne številke „Gorenjca“

prodajajo po 10 vin: v

Kamniku g. M. Ažman, trafika;
Ljubljani g. A. Kališ, trafika, Jurčičev trg 3;
Škofji Loki g. M. Žigon, trafika, glavni trg;
Radovljici g. Oton Homann, glavna trafika;
Javorniku g. Štefan Podpac, trgovec;
Bohinjski Bistrici g. M. Grobotek, trgovec.

Brandt, Kranj

Sladoled

Najboljše sredstvo proti angini, priporočeno od prvih doktorjev. Po-
 šilja se na vse kraje. 83—4

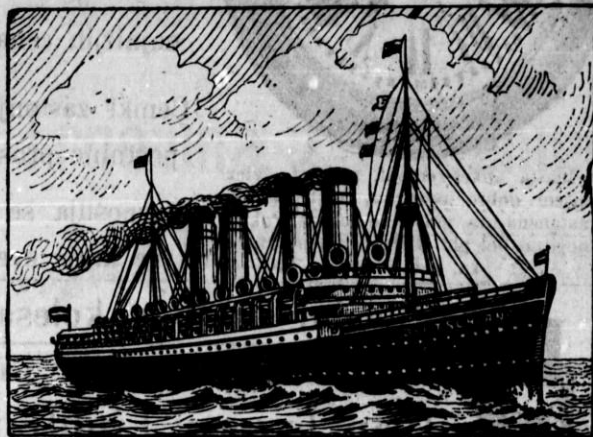
Kolesa

stara in nova, se dobe vedno pri meni in tudi vse, kar
 zraven spada. Sprejemam tudi popravila.

92—2

Pavel Bizjak, Kranj št. 118.

Sedaj samo 70 gld., zelo znižane vozne cene v
 Ameriko. **Preje 105 gld.** Ravno ista vožnja in po-
 strežba kakor preje. 63—8

Iz Ljubljane v Novi York

samo 70 gld. s prosto dobro hrano
 že v Hamburgu

v dežele: Pennsylvanija, Ohio, Illinois, Minnesota, Montana
 Kalifornija i. t. d., toliko višje, kolikor je tarifna cena
 po ameriški železnici, s priznanimi najboljšimi parniki
 družbe

Hamburg-Amerika Linie.

Kedor je odločen potovati, in da se mu dober pro-
 stor preskrbi, pošlje naj **20 kron** are na moj naslov:

FR. SEUNIG, Ljubljana

Dunajska cesta 31.

Dr. A. Praunseis

zobozdravnik iz Ljubljane

naznanja slavn. občinstvu, da bode odslej naprej
 redno vsako sredo ordiniral za zobobolne v
 Kranju v

hotelu „Stara pošta“

Ordinacija od 8. do 6. ure. — Plombiranje,
 vstavljanje novih zob in celih zobovij, vsake-
 vrstna popravila i. t. d.

89—2

Kdor hoče kupiti

ceno in dobro barvo

pravega domačega izdelka, brez vsake zmesi (Schwer-
 spatt), kakor se nahaja v nekaterih tovarniških barvah.
 naj se blagovoli obrniti na domačo zalogo

J. Wohlgemuth

65—5

v Kranju, glavni trg št. 118.

Pozor živinorejci!

Za govejo živino, konje in prašiče je najboljšo
 sredstvo „**Baumgartenov redilni prašek**“, kateri
 je od c. kr. kem. in deželnogospodarskega preiz-
 kuševališča na Dunaju najtopleje priporočan, se
 dobiva v zavitkih po 36 vin., ali pa na vago
 1 kg K 3-20 pri 76—4

Albinu Rantu v Kranju.

Sredstvo zoper

muhe

v salonih.

36—8

Komad 10 vin.

Glavna zaloga za Gorenjske:

F. Dolenz, Kranj.

*Foto-emajl
v barvah*

*Broške, priveske,
gumbe za zapest-
nice, igle za kra-
vate i. t. d.*

Jako lepa in primerna darila.

Jzdeluje po vsaki fotografiji

Jv. Jagodic

49-9

fotograf v Kranju

Veliki požar

**zamore se lahko in naglo pogasiti
samo s** 13-19

Smekalovimi brizgalnicami

nove sestave, koje od desne in leve strani vlečejo in mečejo vodo. V vsakem položaju delujoče, kretanje brizgalnice nepotrebno! Pri razstavi gasilnega orodja meseca avgusta 1903 v Pragi bila je naša tvornica R. A. Smekal odlikovana z dvema največjimi odlikovanji, in sicer: **S 1 počastno diploma za izboljšanje parnih in motor-brizgalnic ter lestev in z zlato kolajno za prednosti pri ročnih brizgalnicah za nove sestave.**

R. A. SMEKAL

Zagreb

skladišče vseh gasilnih predmetov, brizgalnic, cevi, pasov, sekiric, sesalk in gospodarskih strojev.

Naznanilo.

Nizje podpisani naznanja slavnemu občinstvu mesta Kranj in njegove okolice, da je prevzel zastopstvo svetovno znane tvrdke **'The Singer'**, akcijska družba živalnih strojev. Ima tudi stroj na ogled. Vse zraven spadajoče potrebščine, n. pr. olje, šivanke i. t. d. so v zalogi.

Stroji se dobe tudi na mesečne obroke, ter se obroki lahko, ker sem od tvrdke pooblaščen, pri meni plačujejo. 78-4

Z odličnim spoštovanjem se sl. občinstvu priporoča za obilni obisk

Ivan Potočnik, črevljar, Kranj 192.

H. Suttner, urar

v Kranju

priporoča svojo

izborna zalogo

ur,

zlatnine

in

srebrnine

po

najnižjih cenah.

Ceniki zastonj in

poštne prosto.

Razpošilja se na

vse kraje sveta.

Nikelnasta anker-remont. roskopj. železničarjem dobro poznana, najtrpežnejša in natančna ura, prav fino kolesje. Pokrov stanovitno bel gl. 8-75, najfinejša znamka, gl. 6-50 140-49

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga

144-47

Ivan Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šivalne stroje in kolesa

Ceniki se dopošljejo na zahtevanje zastonj.

Ljubljanska KREDITNA BANKA v Ljubljani

Podružnica v Celovcu.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu šrebanju.

17-19

Polnovplačani akcijski
kapital K 1.000.000

Zamenjava in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone. Daje pred-ujme na vrednostne papirje. Zavaruje srečke proti kurzni izgubi. Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavicje.

Eskompt in inkasso menic. — Borzna naročila.

Podružnica v Spletu.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.

„Zakaj so Vaši zobje tako beli?“

„Vsak dan rabim O. Seydlove higijenično kozmetično ustno vodo, ki izvrstno vpliva na zobe in je bila s priznanjem odlikovana. Dobite jo lahko v lekarni pri sv. Trojici v Kranju.“

38—12

System Ballo

M. Podkrajšek

frizer

za dame in gospode

Ljubljana, sv. Petra c. 35

priporoča za gojitev las in za umivanje glave svoj zdravniško priporočni gor-ko in mrzlo zračni sušilni aparat. Suši brez nadležne vročine. Ne proizvaja skrčenja las. Vpliva dobro na pospeševanje rasti las. Dalje se izvršujejo vsakovrstna dela iz las.

Oddelek za dame s separatnim vhodom.

Večkrat premisano!

Glinaste peči,
štedilnike, banje

za kopeli, kakor tudi kipe, vane in druge glinaste izdelke v vseh barvah, tepešne in cene priporoča prva in največja

tovarna

pečij in glinastih izdelkov
August Dreise

93—1

v Ljubljani.

Imam v kleti

58—3

več sto hektolitrov

pristnega beloga in črnega vina, nekaj fine rakije in brinovec ternamiznega olja lastnega pridelka. — Vse solidno postavljeno tudi v moji posodi na tukajšnji državni kolodvor po primerno nizki ceni. — Moje skladišče se nahaja pri Matku Košara, gostilničarju v Hrušici št. 33 pri Kavalaru.

Ivan Pujman

posestnik in trgovec, Vodnjan-Dignano (Istra).

71—7

Trgovina z železnino in špecerijskim blagom „MERKUR“ Peter Majdič v Kranju.

Priporoča bogato zalogo po nizki ceni, kuhinjsko posodo, mizarsko, ključavničarsko, kovaško, zidarsko, črevljarsko orodje in orodje za poljedelce, kakor pluge, lemeža, železne brane, vile, motike, sekire, železne grablje; nadalje štedilna ognjišča, nagrobne križe, vodne žage, ple, kovanje za okna in vrata, žico, žičnike, katanovo lepko, železno in pocinkano ploščevino, karbolinej, trse za obijanje

Velika izber travnih kos, brusilnih kamnov in srpov, klajnega apna in redilnega praška za živino.

stropov, vlite kotle. Veliko izber slamoreznic, plaht za vozove, železnih peči,

Roman-in Portland-cement, traerverze, stare, železniške šine

šine za kolesa, podvozi in drugo železo, sesalke za vodnjake, cevi in vsakovrstno špecerijsko blago. Zaloga svetilk, zaloga različnih barv.

Slav. šolskim vodstvom

se udano priporočam za cenj. naročila šolskih tiskovin

Z odličnim spoštovanjem

Iv. Pr. Lampret, tiskarna v Kranju.

Naročajte si prezanjivo knjigo

**Bahovi huzarji
in Iliri.**

Starina slovenskih pisateljev, J. Trdina nam popisuje v tej knjigi osebe in dogodke na Hrvaškem, v oni za hrvaški narod zlastni dobi za zloglasnega Bahovega absolutizma, ko so tudi nekateri naši rojaki igrali pomenljive, pa ne vaelej častne vloge. Trdina je znan izboren stilist, način njegovega pripovedovanja je zanimiv, njegov jezik v resnici naroden, bogat in izbrusen.

Kdor si hoče razširiti svoje znanje iz polpreteklosti hrvaškega in deloma tudi našega naroda ter se obenem prijetno zabavati, naj si naroči to knjigo pri založniku

10-20

L. Schwentnerju v Ljubljani.

Cena broš. 8 K, po pošti 8 K 20 h.

Kromatična harmonika se prod.

Kje? pove upravništvo «Gorenjca».

Konces. zobotehnični atelije 54-10

Oton Seydl**v Kranju (pri dr. Globočniku)**

izdeluje vsa zobotehnična dela iz kavčuka in kovin kakor krone, mostičke, nasajene zobe, stroje za regulacijo čeljusti in postrani stoječih zob, Continuens Gum (dr. Allen), obturatorje i. t. d.

Nizke cene! Takojšna postrežba!**Odrpito vsako nedeljo od 8.—5. ure.**

Njegovi izdelki so bili odlikovani na razstavah v Rimu, Berlinu in Parizu **z najvišjimi odlikovanji** in ga je doletela čast, da je bil zbog svojega strokovnega znanja in strokovne spretnosti imenovan **stalnim cenilcem jury** v Parizu.

Izhaja vsako soboto zvečer, če je dan praznik, pa dan poprej. — Velja po pošti prejemati za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Za druge države stane K 5-60. Za Kranj brez pošiljanja na dom stane za celo leto 3 K, za pol leta K 1-50. Dostavljanje na dom stane za celo leto 60 vinarjev več. Posamezne številke stanejo 8 vinarjev. — Na naročbe brez istodobne vposiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se za petivrsto 10 vinarjev, če se tiska enkrat, 8 vinarjev, če se tiska dvakrat, če se tiska večkrat, pa po dogovoru. Uredništvo in upravništvo se nahaja v hiši št. 105 nasproti župne cerkve. — Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

JOSIP WEIBL

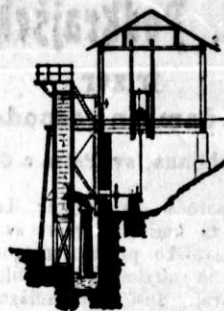
J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA, Slomškove ulice št. 4

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Žično omrežje na stroj, obhajilne mize, ograje na miredvoru, obmojno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike i. t. d. 125-52

Specijaliteta: valjični zastori (Rollbalken).

G. Tönnies

17-52

tovarna za stroje, železo in kovino-livarna v Ljubljani priporoča kot posebnost **žage in vse stroje** za obdelovanje lesa.

Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vrtilom. Sesalno-generatorski plinski motorji, najcenejša gonilna sila 1 do 3 vin. za konjsko silo in uro.

Glavna slovenska
hranilnica in posojilnica
pisarna na Kongresnem trgu št. 14 tik nunske cerkve
v Ljubljani
obrestuje po 4 1/2 %
od dne vložitve do dne vziige brez odbitka in brez odpovedi.
Hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje pretregalo.

registrowana zadruha z neomejeno zavezo

51-9